

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členiek senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a JUDr. Gabriely Gerdovej v právnej veci žalobcu: **A. T.**, bytom R., zastúpený: *Mgr. Ing. M. H.*, advokát so sídlom O., proti žalovanému: **Prezident Hasičského a záchranného zboru**, Drieňová 22, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. PHZ-1120-9/2007 zo dňa 10.07.2007, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S 189/07-44 zo dňa 08.07.2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S 189/07-44 zo dňa 08. júla 2009 **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 302,70 € na účet právneho zástupcu žalobcu Mgr. Ing. M. H., advokáta, B. do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom rozhodnutie žalovaného č. PHZ-1120-9/2007 zo dňa 10.07.2007 a rozhodnutie veliteľa Hasičského a záchranného útvaru Hlavného mesta SR Bratislavy HZUB-2-30/OU-2007 zo dňa 04.04.2007 v časti uloženia

povinnosti vrátiť neprávom priznaný a vyplácaný vyrovnávací príspevok zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Po oboznámení sa so spisom správneho orgánu krajský súd zistil, že žalobca dňa 15.03.2006 rozhodnutím lekárskej komisie stratil spôsobilosť vykonávať funkciu v Hasičskom a záchrannom zbore. Z uvedených dôvodov skončil služobný pomer žalobcu podľa § 63 ods. 1 písm. f/ zák. č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 315/2001 Z.z.). Dňa 22.03.2006 personálnym rozhodnutím č. 58/2006 bol žalobcovi priznaný vyrovnávací príspevok podľa § 133 zák. č. 315/2001 Z.z. a rozhodnutím č. 130/2006 zo dňa 18.07.2006 bol žalobcovi tento príspevok zvýšený na sumu 28.258,-- Sk.

Prvostupňový správny orgán dňa 01.03.2007 zistil, že vyrovnávací príspevok bol priznaný žalobcovi neprávom, pretože nespĺňal všetky zákonné podmienky na jeho priznanie. Žalovaný prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. HZUB-2-30/OU-2007 zo dňa 04.04.2007 odňal žalobcovi vyrovnávací príspevok a uložil mu povinnosť vrátiť neprávom priznaný a vyplácaný vyrovnávací príspevok v sume 313.385,-- Sk. Na základe odvolania žalobcu žalovaný správny orgán rozhodnutím č. PHZ-1120-9/2007 zo dňa 10.07.2007 odvolanie zamietol a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdil.

Podľa § 168 ods. 5 zák. č. 315/2001 Z.z. (v znení účinnom v čase rozhodovania prvostupňového správneho orgánu), ak sa zistí, že príplatok bol priznaný vo vyššej sume, ako patrí, príplatok sa zníži. Príslušník alebo pozostalý po príslušníkovi je povinný vrátiť príplatok alebo jeho časť, ak sa zistí, že:

a/ príplatok bol priznaný neprávom alebo vo vyššej výmere ako patril alebo vedel alebo musel vedieť alebo z okolností predpokladať, že sa vyplatil neprávom alebo vo vyššej výmere ako patril;

b/ vedome inak spôsobil, že sa príplatok alebo jeho časť vyplatili vo vyššej výmere, ako patrili.

Podľa názoru krajského súdu z vyššie uvedeného znenia zákonného ustanovenia je nepochybné, že úmyslom zákonodarcu (aj keď nejednoznačne vyjadreného) bolo podmieniť vrátenie príspevku ustanovením druhej časti vety § 168 ods. 5 písm. a/ zák. č. 315/2001 Z.z., t.j. podmieniť vrátenie príspevku vôľovou zložkou, na základe ktorej by mal príslušník, ktorému sa príplatok má vyplácať vedieť alebo musel vedieť alebo z okolností predpokladať, že sa vyplatil neprávom alebo vo vyššej miere ako patril.

Krajský súd dospel k záveru, že je irelevantné posudzovať, či dané zákonné ustanovenie stanovuje podmienky kumulatívne alebo separátne, nakoľko logicky vyplýva, že druhá časť vety o vôľovej zložke je podmienená prvou časťou vety, teda o tom, že príspevok bol priznaný neprávom, keďže až na základe takéhoto neprávom priznaného príspevku mohlo dôjsť ku skúmaniu vôľovej zložky príslušníka o tom, či vedel alebo musel vedieť alebo z okolností predpokladať, že sa príspevok vyplatil neprávom. Keby príplatok nebol vyplatený neprávom, celé ustanovenie stráca zmysel. Z uvedeného vyplýva,

že na uplatnenie práva na vrátenie príspevku je potrebné skúmať vôľovú zložku príslušníka, ktorý príspevok poberá, čo správny orgán nevykonal v dôsledku čoho krajský súd napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v časti o povinnosti vrátiť neprávom priznaný a vyplácaný príspevok zrušil a vec vrátil správne orgánu na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie. Namietal, že žalovaný – prezident Hasičského a záchranného zboru *nie je účastníkom konania a teda pasívne legitimovaný* na toto konanie z dôvodu, že podľa § 13 zák.č. 315/2001 Z.z. (v znení účinnom do 31.03.2009) v mene štátu v služobnom úrade vo veciach služobného pomeru koná a rozhoduje vedúci služobného úradu. Tým je v prípade Prezídia Hasičského a záchranného zboru v súlade s § 13 ods. 1 písm. b/ zák. č. 315/2001 Z.z. prezident Hasičského a záchranného zboru. Podľa § 4 ods. 3 zák. č. 315/2001 Z.z. (v znení účinnom do 31.03.2009) je Prezídium Hasičského a záchranného zboru súčasťou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a prezident Hasičského a záchranného zboru je len predstaviteľom reprezentujúcim Prezídium Hasičského a záchranného zboru.

Podľa § 250 ods. 4 O.s.p. je žalovaným správny orgán, ktorý vydal rozhodnutie (rozhodol) v poslednom stupni. Správnym orgánom, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky - Prezídium Hasičského a záchranného zboru. Preto nebolo možné žalobcom žalovať (označiť) prezidenta Hasičského a záchranného zboru, keďže tento nie je procesne spôsobilý a vecne pasívne legitimovaný na konanie. Prvostupňový súd splnenie tejto podmienky pre konanie ex offo neskúmal a z tohto dôvodu je jeho rozhodnutie nezákonné (podmienky konania).

Podľa žalovaného súd prvého stupňa rozhodol nesprávne, keď dospel k nesprávnemu záveru pri posudzovaní 168 ods. 5 písm. a/ zák.č. 315/2001 Z.z. (v znení účinnom do 31.08.2007) a vyslovil nesprávny právny názor, že v konaní a rozhodnutí o vydanie neprávom vyplateného vyrovnávacieho príplatku je potrebné skúmať aj vôľovú zložku príslušníka (žalobcu) vo vzťahu k jeho vedomosti, resp. nevedomosti o protiprávnosti priznania a poberania (vyplácania) tohto príspevku, teda že na vrátenie vyplateného vyrovnávacieho príspevku nepostačuje len splnenie podmienky protiprávnosti jeho priznania (v danom prípade jednoznačne nesplnenie zákonných podmienok na priznanie).

Žalovaný trvá na tom, že podľa ustanovenia § 168 ods. 5 písm. a/ zák. č. 315/2001 Z.z. (v znení účinnom do 31.08.2007) je príslušník (pozostalý po príslušníkovi) povinný vrátiť vyplatený vyrovnávací príplatok, ak sa zistí, že

- mu bol neprávom priznaný alebo
- vedel, že mu bol vyplatený neprávom.

Nadalej zastáva názor, že ide o dve samostatné a nezávislé podmienky, pričom na vznik povinnosti vrátiť príplatok stačí splnenie jednej z nich a nie oboch súčasne.

Žalobca v žalobe odôvodňuje postup pri aplikácii (výklad) § 168 ods. 5 zák.č. 315/2001 Z.z. poukázaním na nadbytočnosť ustanovenia § 168 ods. 5 písm. b/ v prípade aplikácie podmienok uvedených pod písmenom a/ separátne. Žalovaný má za to, že písmeno a/ tohto zákonného ustanovenia sa vzťahuje na pochybenie služobného (správneho) orgánu a písmeno b/ sa vzťahuje na zavinené protiprávne konanie príslušníka Hasičského a záchranného zboru.

Na preukázanie (potvrdenie) tohto právneho názoru žalovaný ďalej uvádza, že pri správnej aplikácii § 168 ods. 5 zák.č. 315/2001 Z.z. spôsobom, aký predkladá (vykladá) žalobca a s ktorým sa prvostupňový súd stotožnil (kumulatívna aplikácia podmienok ustanovených v § 168 ods. 5 písm. a/ zák.č. 315/2001 Z.z.) by bola vylúčená omylnosť rozhodnutí vydávaných služobnými (správnymi) orgánmi. V prípade, že vyrovnávací príplatok je služobným (správnym) orgánom priznaný neprávom a príslušník o tom nevie, nemá služobný (správny) orgán možnosť vymáhať z titulu neprávom priznaného príplatku vyplatené finančné prostriedky späť, napriek tomu, že pri ich priznávaní neboli splnené zákonné podmienky.

Žalovaný má za to, že v danej veci sa nejedná o vydanie tzv. bezdôvodného obohatenia na právnom základe danom v ustanovení § 222 Zákonníka práce, keďže zákonná úprava v zák.č. 315/2001 Z.z. je v tejto veci osobitnou zákonnou úpravou (lex specialis) vo vzťahu k všeobecnej (lex generalis).

Konštrukcia zákonného ustanovenia § 168 ods. 5 písm. a/ zák. č. 315/2001 Z.z. je v zhode s týmto cieľom práve dôsledným používaním spojok „alebo“ v texte ustanovenia, ktoré boli aplikované ako spojky priradovacie a vylučovacie, a to najmä v záujme vylúčenia ponímania podmienok pre vrátenie neoprávnene nadobudnutých finančných prostriedkov ako podmienok kumulatívnych. Ak by vecný gestor návrhu zákona o Hasičskom a záchrannom zbore a zákonodarný orgán pri jeho schvaľovaní mali za cieľ determinovať vrátenie neoprávnene nadobudnutých finančných prostriedkov zároveň vôľovou zložkou toho, kto prostriedky uvedeným spôsobom nadobudol, bola by v texte písmena a/ tohto ustanovenia podľa názoru žalovaného použitá iná spojka, a to spojka „a“.

Podľa žalovaného k rovnakému výsledku dospejeme pri použití analógie ustanovenia § 168 ods. 5 písm. a/ zák. č. 315/2001 Z.z. a § 110 ods. 5 zák. č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe, ktorý taktiež ako zák.č. 315/2001 Z.z. upravuje štátnu službu (oba zákony boli schvaľované a vydávané v rovnakom čase). Žalovaný má za to, že ak mal v ustanovení § 110 ods. 5 zák. č. 312/2001 Z.z., ktorý zaväzoval toho, kto sa neoprávnene obohatil k vráteniu takto získaných finančných prostriedkov, zákonodarca za cieľ nivelizovať podmienky vrátenia prostriedkov z neoprávneného obohatenia bez akcentácie na vôľovú zložku toho, kto neoprávnené obohatenie získal, bolo tomu rovnako i v prípade konštrukcie zákonného ustanovenia § 168 ods. 5 zák. č. 315/2001 Z.z.

Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S 189/07-44 zo dňa 08.07.2009 zrušil a zamietnutím žaloby žalobcu potvrdil správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že odvolateľ zjavne zmätočne odôvodnil svoje pochybnosti o pasívnej legitímácii žalovaného nakoľko správne uvádza, že „... v mene štátu v služobnom úrade vo veciach služobného pomeru koná a rozhoduje vedúci služobného úradu. Tým je v prípade Prezídia Hasičského a záchranného zboru v súlade s § 13 ods. 1 písm. b/ zák. č. 315/2001 Z.z. prezident Hasičského a záchranného zboru.“ Osoba, ktorá rozhodnutie vydala, a ktorá je aj v žalobe označená ako žalovaný, je na rozhodnutí podpísaná a to, že konala ako vedúci služobného úradu je nepochybné. Argumentácia odvolateľa je v tomto smere zmätočná a nemá oporu v skutkovom stave a ako je zrejmé z vyššie uvedenej citácie ani v právnom základe.

Tvrdenie odvolateľa, že sa pri vrátení neoprávnene priznaného vyrovnávacieho príspevku nemá aplikovať vôľová zložka osoby, ktorej bol príspevok vymeraný zákonným rozhodnutím, neobstojí. Žalobca má za to, že v prípade ak štátny orgán porušil zákonné pravidlá, nejde o porušenie orgánom ako takým, ale osobami, ktoré sú v štátnej službe označené ako vedúci služobného úradu a tieto osoby majú za vrátenie prostriedkov niest' zodpovednosť nielen zákonnú, ale aj materiálnu. Vzhľadom na vyššie uvedené by malo byť vrátenie prostriedkov vymáhané od osoby, ktorá spôsobilá neoprávnené priznanie a vyplatenie prostriedkov štátneho rozpočtu, nakoľko žalobca o príspevok nežiadal a nebol v tomto smere ani inak aktívny.

Žalobca navrhol, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalovaného (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom podľa § 250ja ods. 2 veta druhá O.s.p. nariadil pojednávanie, vypočul účastníkov konania a ich zástupcov a potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 219 O.s.p. ako vecne správny.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V konaní o žalobe proti rozhodnutiu správneho orgánu je podľa § 250 ods. 4 O.s.p. žalovaným *správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni*. Ide o špeciálne ustanovenie k § 19 O.s.p., podľa ktorého spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; *inak, len ten, komu ju zákon priznáva*. Práve ustanovenie § 250 ods. 4 O.s.p. priznáva spôsobilosť byť účastníkom konania správnemu orgánu, ktorý rozhodol

v poslednom stupni, aj keď by tento orgán nemal právnu subjektivitu. V poslednom stupni rozhodol prezident Hasičského a záchranného zboru a preto je v zmysle § 250 ods. 4 O.s.p. žalovaným a procesne a vecne pasívne legitimovaným subjektom v tomto konaní.

Najvyšší súd sa stotožňuje s právnym názorom krajského súdu, že na uplatnenie práva na vrátenie príspevku je potrebné skúmať vôľovú zložku príslušníka, ktorý príspevok poberal.

Najvyšší súd poukazuje na to, že ak by v § 168 ods. 5 zák. č. 315/2001 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2007 boli upravené na vrátenie príspevku alebo jeho časti tri samostatné podmienky ako uvádza žalovaný, a to 1. príplatok bol priznaný neprávom alebo vo vyššej výmere ako patril, 2. príslušník vedel alebo musel vedieť alebo z okolností predpokladať, že sa vyplatil neprávom alebo vo vyššej výmere ako patril a 3. príslušník vedome inak spôsobil, že sa príplatok alebo jeho časť vyplatili vo vyššej výmere, ako patrili, ustanovenie § 168 ods. 5 písm. a/ v časti „alebo vedel alebo musel vedieť alebo z okolností predpokladať, že sa vyplatil neprávom alebo vo vyššej výmere ako patril“ a ustanovenie § 168 ods. 5 písm. b/ zák. č. 315/2001 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2007 by boli nadbytočné. Ak by správny orgán zistil, že príspevok bol vyplatený neprávom alebo vo vyššej výmere ako patril, bola by vždy splnená prvá podmienka na vrátenie príspevku alebo jeho časti a správny orgán by nemal dôvod ďalej zaoberať sa vôľou príslušníka na preukázanie splnenia jednej z ďalších dvoch podmienok.

S poukazom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. značka 2S 189/2007-44 zo dňa 08.07.2009 ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že priznal žalobcovi, ktorý mal v odvolacom konaní úspech právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p.

Žalobca si v odvolacom konaní na náhradu uplatnil trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby: 1. písomné podanie vo veci samej zo dňa 21.09.2009 vo výške 270,54 € + 19% DPH, t. j. 321,94 € a režijný paušál 6,95 €, celkom 328,90 € a 2. účasť na pojednávaní dňa 17.06.2010 vo výške 270,54 € + 19% DPH, t. j. 321,94 € a režijný paušál 7,21 €, celkom 330,53€.

Podľa § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v čase vykonania právnej služby, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania v konaniach podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. V dávkových veciach sociálneho poistenia, vo veciach sociálnych služieb a vo veciach preskúmania rozhodnutia o priestupkoch patrí odmena za jeden úkon právnej služby vo výške jednej trinástiny výpočtového základu.

Odvolací súd priznal žalobcovi trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní za dva úkony právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 21.09.2009 vo výške 115,90 € a režijný

paušál 6,95 €, t. j. 122,85 € + 19% DPH = **146,19 €** a za druhý úkon - účasť na odvolacom pojednávaní dňa 17.06.2010 vo výške 124,08 € a režijný paušál 7,44 €, t.j. 131,52 € + 19% DPH = **156,51 €** podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 14 ods. 1 písm. c/ a § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v čase vykonania právnej služby, celkom 146,19 € + 156,51 € = **302,70 €**.

Odvolací súd postupoval pri určení výšky odmeny za právne služby podľa citovaného ustanovenia § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v čase vykonania právnej služby, a preto poukazujúc na citované ustanovenie vyhlášky, nemohol priznať žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške, ktorú požadoval vo vyčíslení odmeny.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e p r í p u s t n ý .

V Bratislave 17. júna 2010

JUDr. Ivan R u m a n a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Andrea Jánošíková